

Одам боласи - азиз ва мукаррам

15:01 / 13.11.2018 4551

Инсон ҳаётини муҳофаза қилиш, деганда руҳни ва жасадни муҳофаза қилиш тушунилади. Бу маънода Ислом энг аввало, одам боласини, у ким бўлишидан қатъи назар, азиз ва мукаррам қилганини алоҳида таъкидлаш лозим бўлади.

Ислом шариати инсон ҳаётини муҳофаза қилиш мақсадида жумладан, қуйидаги чораларни кўрган:

1. Ислом шариати инсон ҳаётини муҳофаза қилиш мақсадида одам боласини азиз ва мукаррам деб эълон қилган.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Исро сурасида шундай деб марҳамат қилади:

﴿۷۰﴾ تَفْضِيلًا خَلَقْنَا مِمَّنْ كَثِيرٍ عَلَىٰ وَفَضَّلْنَاهُمْ أَطْيَبَتْ مِنَّا وَرَزَقْنَاهُمْ وَالْبَحْرِ الْبَرِّ فِي وَحْمَلْنَاهُمْ ءَادَمَ بَنِي كَرَّمْنَا وَلَقَدْ

«Батаҳқиқ, Биз Бану Одамни азизу мукаррам қилиб қўйдик ва уларни қуруқлигу денгизда (улов-ла) кўтардик ҳамда уларни пок нарсалардан ризқлантирдик ва уларни Ўзимиз яратган кўп нарсалардан мутлақо афзал қилиб қўйдик» (70-оят).

Аллоҳ таоло борлиқдаги турли-туман мавжудотларни бир-биридан афзал қилиб яратган Зотдир. Ана ўша Зот ушбу ояти каримада одам боласини борлиқдаги нарсалардан азизу мукаррам қилиб яратганининг хабарини бермоқда. Оятнинг тафсири билан аввалроқ танишиб ўтдик.

Одам бошқа махлуқотлардан мутлақо афзал саналади. Афзалликда унга яқин кела оладиган махлуқот оламда йўқ. Барча махлуқотлар одам боласи учун беминнат хизматкордир.

2. Ислом шариати инсон ҳаётини муҳофаза қилиш мақсадида инсонга Аллоҳнинг ердаги ўринбосари деб қарайди.

Аллоҳ таоло Ўзи яратган нарсаларининг гултожи бўлмиш инсонни азиз ва мукаррам этгани учун уни Ўзининг ер юзидаги ўринбосари ҳам қилиб қўйди.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Бақара сурасида марҳамат қилади:

حَلِيفَةَ الْأَرْضِ فِي جَائِلٍ إِنِّي لِلْمَلَأَيْنَاكَ رَبُّكَ قَالَ وَإِذْ

«Эсла, вақтики Роббинг фаришталарга: «Мен ер юзида халифа қилмоқчиман», - деди» (30-оят).

Ушбу оятдан Аллоҳ таоло Одамнинг Ўзининг ер юзидаги ўринбосари – халифаси бўлишини ирода этгани маълум бўлмоқда. Демак, инсонга улкан ишонч билдирилган ва у улуғ Аллоҳнинг халифаси бўлишдек олий мақомга лойиқ кўрилган.

3. Ислом шариати инсон ҳаётини муҳофаза қилиш мақсадида барча нарса инсоннинг саодати учун эканини эълон қилган.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло инсонни азизу мукаррам қилиб яратганидан ва уни Ўзининг ердаги халифаси қилганидан сўнг унинг бу дунёдаги ҳаёти саодат ила қуршалган бўлиши учун Ўзи яратган барча нарсаларни инсон учун, унинг бахт-саодати учун беминнат хизматкор ҳам қилиб қўйган.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Жосия сурасида бундай деб марҳамат қилади:

﴿۱۳﴾ يَنْفَكُرُونَ لَقَوْمٍ لَّا يَنْتَبِهُنَّ لِذٰلِكَ فِيْ اِنَّ مِنْهُ جَمِيعًا اَلْاَرْضِ فِيْ وَمَا السَّمٰوٰتِ فِيْ مَا لَكُمْ وَسَخَّرَ

«Ва сизга осмонлардаги нарсаларни ва ердаги нарсаларни - ҳаммасини Ўз томонидан бўйсундириб қўйди. Албатта, ана шунда тафаккур қиладиган қавм учун оят-белгилар бордир» (13-оят).

Демак, осмонлардаги ҳамма нарса Аллоҳ томонидан инсон фойдаси учун бўйсундирилгандир.

Ердаги барча ашёлар Аллоҳ томонидан инсон фойдаси учун бўйсундирилгандир.

Бу улкан ҳақиқатни фақат тафаккур қилганлар тушуниб етадилар. Фақат ақл ишлатиш, тафаккур қилиш орқали борлиқдаги ҳамма нарсанинг инсон учун бўйсундирилгани англаб етилади ва улардан инсон учун фойда олинади. Бу ҳам инсоннинг бу дунёда бахтли яшаши учун Аллоҳ томонидан яратилган улкан шароитдир.

Аллоҳ таоло инсонни йўқдан бор қилиб яратганидан, уни азизу мукаррам қилганидан, Ўзининг ердаги ўринбосари қилганидан, осмонлару ердаги Ўзи яратган барча нарсаларни инсонга беминнат хизматкор қилганидан ва бахтли ҳаёт ҳаққини берганидан сўнг ўша ҳаётни муҳофаза қилишнинг барча чораларини ҳам кўрди.

“Мукаммал саодат” китобидан